

"Dny experimentální archeologie" v Archeologickém parku Beynac

Hana Dohnálková Společnost experimentální archeologie Hradec Králové

Beynac et Cazenac je malebná vesnička ležící v jihozápadní Francii, v kraji zvaném Périgord. Tato oblast je turisty vyhledávána hlavně pro množství památek z období paleolitu. Beynac však vybízí k návštěvě z jiného důvodu, a tím je archeologický park. Na skalnatém ostrohu vypínajícím se nad údolím řeky Dordogne jsou ve svahu pod hradem, obklopeny zelení, roztroušeny rekonstrukce pravěkých staveb. Byly postaveny s nejvyšší vědeckou přesností, na základě studia posledních archeologických výzkumů, výsledků experimentální archeologie a etnologie. Součástí parku je také regionální muzeum se sbírkou pravěkých nálezů.

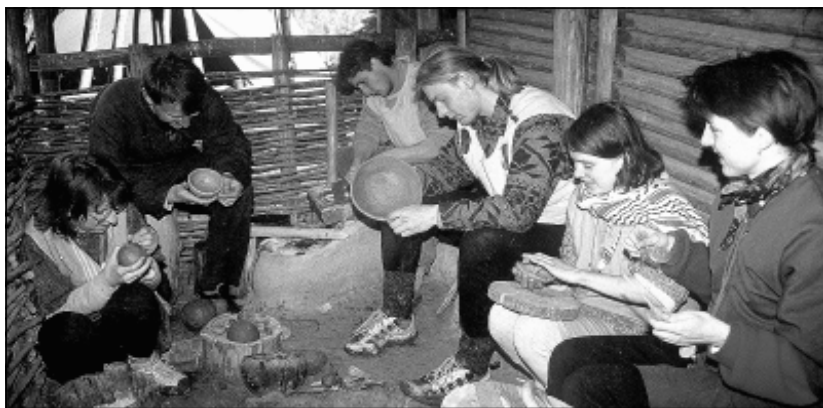
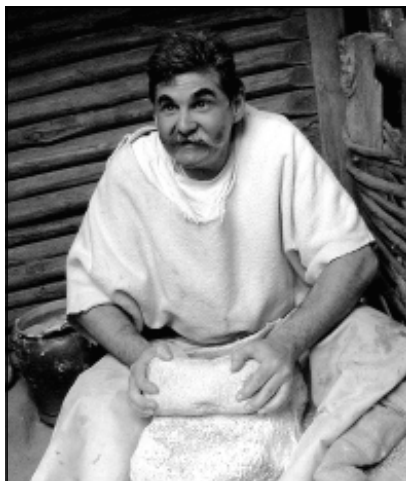
I když jde o zajímavou turistickou atrakci, nejedná se o zábavní park pro komerční zisk; to spíš naopak. Archeologický park v Beynacu je jakýmsi netradičním muzeem pod širým nebem se vzdělávacím posláním, snažícím se poskytnout školákům a ostatním návštěvníkům jinak obtížně dostupné informace z oblasti archeologie, oboru stále příliš teoretického. Tady je běžný život prvních zemědělců a kovolitců, v období od neolitu (asi 6000 př. n. l.) do r. 52 př. n. l., evokován v prostoru a živým způsobem, rekonstrukcí pravěkých domů a různých doprovodných objektů (sýpky, hrnčířské pece, dolmenu, aj.), demonstracemi pravěkých výrobních technik (výroby keramiky, textilu, štípaných a broušených ka-

menných nástrojů, metalurgie kovů, výroby galských zbraní a nástrojů, aj.), předváděním používání vyrobených replik a také stravovacích způsobů. Dojem skutečného sídliště je umocněn ohradou s ovečkami, kozami, volně pobíhajícími psy a drůbeží. Park se tak stává příhodným místem k úvahám o počátcích naší civilizace. Pracovníci parku jsou připraveni zodpovídat dotazy návštěvníků a odkrývat jim realitu minulosti. Park se dále orientuje na aktivní vzdělávání, především školáků. V pedagogických dílnách přichází s pravěkým životem do přímého kontaktu. Sami si zde mohou vyzkoušet štípání pazourku, výrobu keramiky, tkaní textilu, vyplétání a omazávání stěn staveb, pravěkou stravu, výrobu neolitických jehel a jehlic, rytí do kamene či malbu na mazanici. Mají možnost aktivně se podílet na rozdělávání ohně, rekonstrukci pravěké hudby, střelbě z luku, zkusit si třeba použití nejstaršího zemědělského nářadí, aj. Na závěr děti vyplňují zábavný dotazník, který se odvolává na jejich znalosti po návštěvě sídliště. V případě zájmu si lze domluvit přednášku s promítáním diapozitivů.

Park sleduje také vědecké cíle rozvíjené na poli experimentální archeologie. Praktickým uplatňováním poznatků nastrádaných archeologickými výzkumy lze ověřovat hypotézy a pochopit technologické problémy spojené se zpracováním a použitím různých mate-

Objekty v archeologickém parku Beynac Pohled na část archeologického parku pod hradem Beynac; sypka na obilí; rekonstrukce domu z pozdní doby bronzové. ■

Činnosti v archeologickém parku Beynac Spřádání; příprava mouky; česká výprava v roce 1998; kovář; „Oëtzi“ má trělivost při splétání trav. ■

riálů. Zkoumání experimentální archeologie spočívá v činnostech probíhajících mimo zrak veřejnosti, při němž vytrvalou prací dochází ke zdokonalování technik a získávání stále přesnějších výsledků (při měření časů, teplot, materiálů, aj.).

Otcem projektu Archeologického parku v Beynacu je pan Christian Chevillot. Spolu s ním zde pracují řemeslníci a nejrozličnější dobrovolníci. Park spolupracuje s profesionálními archeology a badatelskými týmy, kteří sem přichází provádět a předvádět své experimenty.

Od roku 1994 se zde v době Velikonoce konají "Dny experimentální archeologie". Do Beynacu se sjedou experimentální archeologové z různých koutů Evropy, aby od soboty do pondělka předváděli široké veřejnosti své dovednosti. Všední pravěký život je při této akci poodhalován skrze opravdu pestrou škálu činností. Kromě již uvedeného lze třeba vidět při práci košíkáře, ševce vyrábějícího galské boty nebo pekaře při pečení chleba (včetně drcení obilí). „Oětzi“ vás naučí plést pouzdro na pazourkový nůž a zúčastníte se i kultovního obětního obřadu. Kdo má chuť, může okusit galské chlebové placky s medem nebo galské pivo, podávané v pohárcích z pálené hlíny. Především však to je jedinečná příležitost pro samotné experimentátory k navázání kontaktů a výměně zkušeností. Christian Chevillot a jeho tým věnují nemalou pozornost vytvoření družné, přátelské atmosféry, kterou lze nejzřetelněji pocítit při závěrečném večerním hodování s ochutnávkami specialit národních nápojů a pokrmů připravených zahraňičními účastníky.

"Dny experimentální archeologie" neodolatelně lákaly dva české experi-

mentální archeology, pana Bohumíra Dragouna, ředitele muzea v Rychnově nad Kněžnou, a Radomíra Tichého, odborného asistenta pro dějiny pravěku a starověku na Ústavu historických věd Vysoké školy pedagogické v Hradci Králové. V roce 1997 zorganizovali, v počtu pěti lidí, první návštěvu Beynackého parku. Cílem bylo především seznámit se s tímto francouzským centrem experimentální archeologie, s kolegy - experimentálními archeology a jejich prací, takže předváděné činnosti se omezily na výrobu keramiky. Následující rok se skupina Radomíra Tichého rozrostla o další tři studenty historie královéhradecké Vysoké školy pedagogické a repertoár demonstrací se rozšířil o výrobu broušení kamenné sekery, předení lnu a trepanaci zvířecí lebky pazourkem. V loňském roce do Beynacu dorazila zatím nejpočetnější česká skupina. Vedle keramiky se její členové věnovali výrobě dlabaného člunu kamennou sekerou a teslicí, která patřila k návštěvníky nejvyhledávanějším činnostem.

Beynacký park je nositelem nového archeologického vzdělávání. Prostřednictvím experimentální archeologie a díky lidem, které spojuje zájem o tento obor a ochota podělit se o své poznatky s druhými, se stal místem, kde se člověk příjemně odreaguje a ještě přitom něco pozná. Zájem veřejnosti o tento typ zkušenosti je důkazem, že experimentální archeologie je pro svou konkrétnost a bezprostřednost tou správnou cestou, jak sdělovat výsledky archeologického zkoumání, aniž by při své popularizaci musela po vědecké stránce slevovat, a sklouzávala tak do skutečnosti připomínající jarmareční podbízení.